

“Les democràcies mundials han estat molt permissives”

Kenneth W. Stein és especialista en el conflicte araboisraelià, i com a tal assessorà Jimmy Carter quan era president dels EUA, i ha estat consultat regularment a la cadena de televisió CNN.

En aquesta entrevista defensa la guerra amb l'Afganistan, i també apunta les claus per destensar la lluita entre Israel i Palestina i les cessions que ha de fer cada comunitat per aturar la violència.

Fa uns mesos vam entrevistar Barbara Lee, l'única congressista dels EUA que havia votat en contra de concedir plens poders a Bush per tirar endavant la guerra contra l'Afganistan. La posició de Lee representa encara una minoria als Estats Units, segons tots els sondeigs que hi ha hagut i que hi ha d'haver. Per contra, el que diu Kenneth Stein sobre la guerra representa, segons els mateixos sondeigs, la majoria de l'opinió pública nord-americana, o almenys dels polítics i mitjans de comunicació principals. Stein, professor d'estudis israelians i del Pròxim Orient a la Universitat Emory dels EUA, va ser a Barcelona fa dues setmanes per participar en el cicle de conferències “Què passa al Mediterrani?”, del Centre Ernest Lluch de la Universitat Menéndez Pelayo.

—Creu que l'11 de setembre i després la guerra a Afganistan, han posat la qüestió de Palestina i Israel en el primer lloc de l'agenda política de George W. Bush?

—No.

—Per què?

—El que realment ha passat és que s'ha descongelat l'*status quo* en molts problemes d'arreu del món. La qüestió del Caixmir, de Txetxènia, el conflicte araboisraelià, la qüestió de les relacions dels EUA amb la UE, fins i tot dins la UE, la tensió que hi ha entre la presidència belga i el primer ministre britànic... A totes les qüestions que hi havia a les agendes, a àmbit internacional, ara s'hi ha parat atenció. A

més, aquests fets han arrossegat els EUA a l'arena internacional, per allò bo i per allò dolent. Històricament nosaltres no som un país que s'implica en qüestions internacionals voluntàriament. Algunes vegades hem comès errors, de vegades molt greus, però bàsicament som un país que no té un gran interès en la política exterior, ens preocupa molt més la política interior.

—Home, no em dirà que no hi havia diferències entre la política exterior de Clinton i Bush.

—Però és que Clinton mai no va haver d'enfrontar-se amb un 11 de setembre com el de Bush. Aquests esdeveniments han forçat el president, l'administració dels EUA, la gent i el Congrés a fer coses que mai haguéssim pensat que fariem. Qui hagués pensat que al Congrés republicans i demòcrates estarien tan units en qüestions de política exterior? Cal veure encara com ens mourem a partir d'ara, però el que és segur és que ha canviat la política exterior dels EUA.

—Quan diu que han estat forçats, m'està dient que els han estirat cap a la guerra?

—Bàsicament, vam ser estirats cap a la Primera Guerra Mundial, vam ser estirats cap a la Segona Guerra Mundial, vam ser estirats cap al Vietnam, cap a Corea, vam ser estirats cap a la crisi del Golf, vam ser estirats cap a la Guerra Freda! No ho vam triar, no vam triar la Guerra Freda.

—Però no em dirà que no hi ha certs interessos en la política exterior dels EUA.

Per Kenneth Stein, EUA no és un país que pari molta atenció a la política exterior i considera que van ser estirats cap a la Guerra Freda: "No ho vam escollir."

—Exactament. Li vull fer una distinció entre els Estats Units com a superpotència i els EUA com a líder mundial. Nosaltres som una superpotència, però això no vol dir que vulguem ser el líder mundial. I la major part del món vol que siguem el líder mundial.

—Però vostè creu realment que, per exemple, un país com Rússia, vol que els EUA siguin el líder mundial?

—És que Rússia no pot escollir. I Europa vol que siguem una superpotència, però volen compartir amb nosaltres el lideratge mundial. És a dir, que siguem el líder mundial però només si els consultem. Però això no treu que també vulguin que siguem una superpotència sense consultar a ningú.

—I aquest paper, que segons vostè els governants europeus otorguen als EUA, té un cost?

—Naturalment.

—I creu que els governants europeus el volen assumir?

—Ho hem de veure. I a més, cada país europeu és diferent.

—I això és bo per a la política exterior dels EUA?

—Depèn de quina sigui la qüestió per tractar. Nosaltres preferim treballar en coalició amb Europa, és millor per a nosaltres i és millor per a Europa. Des que es va acabar la Guerra Freda, la política exterior dels EUA ha estat de fer-la en coalició. Ho vam fer al golf Pèrsic i ho vam intentar a l'ex-Iu-

goslàvia i els europeus van ser lents. Però deixi'm ser molt franc amb vostè, si aquesta coalició es trenca, pel que sigui, els EUA tenen un compromís moral amb les 5.000 persones que van morir l'11 de setembre. I aquest compromís moral és un sentiment molt profund, i el 80% dels americans el carregaran durant molt de temps.

—I aquesta guerra pot canviar aquesta sensació?

—Miri, això no és com prendre la decisió de bombardejar Hiroshima o Nagasaki, perquè saps que hi va haver unes conseqüències i uns resultats. Això és molt diferent. És com la mala herba, en pots arrancar una, però si no ho fas per l'arrel continuaràs tenint el problema. És una cosa que costa molt, ja que les relacions interconnectades del terrorisme internacional són extraordinàries. I és així perquè les democràcies mundials han estat molt permissives.

—Amb els terroristes?

—Amb gent que utilitzaria la violència com a mitjà d'acció política. Vostès a Europa han tingut molta més experiència que nosaltres amb el terrorisme. Com a mínim n'han tingut des dels anys seixanta: Baader Meinhof, Brigades Roges... No sé si vostè considera els bascos d'ETA com a grup terrorista, vull ser cautelós.

—Jo només sóc l'entrevistador.

—Els periodistes també són pares ai-

xí que també tenen les seves opinions. Però bé, al que anava és que vostès tenen més experiència en violència política que no pas nosaltres. I això és només el principi i no sabem què vindrà després. Per tant, caldrà una coalició per anar darrere dels diners, els perpetradors, els que amenacen la vida quotidiana dels individus.

—I creu que la guerra és la millor solució?

—...[Pausa de contrarietat] Miri, si m'està preguntant si bombardejar l'Afganistan i els talibans és una solució, li diré que és el mitjà per a un fi. És el primer pas entre molts altres per arribar al final del camí.

—El que li vull preguntar és si creu que després d'aquesta guerra, potser Bin Laden, viu o mort, esdevindrà un heroi, i si n'apareixeran més com ell.

—Vostè es preocupa més per les conseqüències que no pas pel que és principal. Jo estic preocupat pel que és principal i això és el dret de l'individu d'anar a treballar lliure d'amenaques de violència. Jo m'he de preocupar per si crearé o no un assassí? Del que m'he de preocupar és de dos exestudiants meus que van morir allà! Dec a aquestes persones un record? O he de dir "bé, no puc anar darrere de Bin Laden perquè en faré un assassí i encara no és prou dolent, oblidem-nos del que va succeir l'11 de setembre..."

—Jo no li estic dient que ens oblidem d'això...

—Aleshores... Se suposa que m'he d'oblidar que Bin Laden és un assassí? Jo no estic interessat a matar ningú, no és el meu deure ni la meva responsabilitat. Però crec que la gent que pren la vida als altres ha de pagar un preu, perquè si no estem en la llei de la selva. Les regles estan basades en la responsabilitat. És així de senzill. Jo no vull matar afganesos innocents, no és el meu interès. Però algú ha de ser fet responsable, i si Bin Laden és l'adreça, ell ha de ser fet el responsable.

—Creu que podríem tenir una institució internacional que administrés aquesta justícia? Per exemple, unes Nacions Unides diferents de les que hi ha ara.

—L'ONU no té força militar. Què podria fer l'ONU per solucio-

nar el problema de l'11 de setembre?

—Jo li estic preguntant si creu que és possible construir una institució...

—Ja la tenim, s'anomena Coalició, és una institució *ad hoc*, com ho va ser el 1991.

—Aleshores, el Tribunal Penal Internacional creu que és una institució sense sentit?

—Per detenir i jutjar Ossama bin Laden? I empresonar-lo per cinquanta anys i que sigui alliberat als quaranta? El que està dient essencialment és que no s'usi la violència, que s'usin altres mitjans. D'aquí és d'on vénen totes les seves preguntes.

—No, jo estic preguntant si es pensa en les conseqüències.

—D'acord, si el deté, qui el defensarà? Serà un criminal de guerra? Com ho provarà? I aleshores un advocat intel·ligent ens demanarà les transcripcions de les converses telefòniques. I vostè creu que Bin Laden vol un tribunal occidental que el jutgi per la seva responsabilitat? Jo crec que no.

—Tornant a les conseqüències. Creu que després d'aquesta guerra hi haurà una cimera sobre el conflicte araboisraelià, com hi va haver a Madrid després de la guerra del Golf?

—Crec que una altra Conferència de Pau com la de Madrid és possible.

—Enguany?

—Miri. És possible? Sí. És desitjable? No encara.

—Per què?

—Perquè palestins i israelians encara no estan preparats per prendre els compromisos necessaris per arribar a un acord. No dic un tractat de pau, no utilitzo la paraula 'pau'.

—Estabilitat?

—Estabilitat, o tan sols un acord intern de no-bel·ligerància. Però no un tractat de pau. Crec que els temes en qüestió són massa complicats.

—I què ha de canviar?

—Les comunitats respectives han de ser més madures, s'han d'adonar que els seus mites, símbols i somnis han de canviar o han d'esdevenir memòries distants. Per exemple, si Israel continua construint o ampliant assentaments, mai no hi haurà un acord, perquè els palestins diuen que allò és

d'ells, és el seu dret. Fins que Israel no estigui preparat per tenir una majoria de ciutadans que estiguin d'acord a crear l'estat palestí, i de retirar la majoria o tots els assentaments, fins que això no passi, no hi haurà acord. Fins que els palestins no acceptin que no es tornarà a l'Israel d'abans de 1967, no hi ha res de què parlar. Perquè els israelians no crearan un estat on siguin minoria.

—I creu que Sharon i Arafat poden fer canviar aquests somnis?

—No encara. Tenen la capacitat i la voluntat, però no sé si tenen el coratge de fer-ho. D'altra banda, hi ha signes encoratjadors, hi ha israelians que estan d'acord a crear un estat palestí amb Jerusalem est com a capital, en un Jerusalem no dividit, amb la retirada de la major part dels assentaments. Hi ha israelians que diuen això obertament i estan augmentant. I ara també hi ha palestins que diuen que si els retornen les terres que tenien al 1967 i

poden crear un estat, no tenen perquè tenir el dret a retornar. Hi ha palestins que estan dient això públicament, això és maduresa.

—Quina solució hi ha per als refugiats?

—És un problema amb què s'haurà de viure durant unes quantes dècades. Perquè no desapareixerà. Els refugiats al Líban, Jordània, Síria necessiten desesperadament ajuda i assistència econòmica. I encara és insuficient per a ells. Volen tornar a l'Israel pre-1967. Que vostè pensi que és legítim o no, no té cap importància, és el que hi ha en el seu cor. Caldrà que els seus líders o els líders dels seus països adoptius, els mostrin que poden ser tractats com a iguals en les societats on viuen. Als palestins, se'ls ha de mostrar que hi ha quelcom per a ells allà on són, si han d'abandonar el seu somni, què se'ls dona a canvi? I aquesta és la qüestió més difícil de resoldre.

Oriol Cortacans

Centre Cultural d'Almussafes

CONCERT

Dissabte, 1 de desembre, a les 22.30 h.

CALABRUIX presenta l'espectacle "ENUN", un recull de danses tradicionals de les nostres terres i una mostra de les melodies ballables d'arreu d'Europa.

COMPONENTS:

Raül Ferragud,
flautes de bec
Sergi Martí,
violí i mandolina
Néstor Mont,
guitarra, mandola i guitarrò
Carlos Sanchis,
acordiò
David Albelda,
contrabaix
Miguel A. Orero,
percussió

CALABRUIX ha actuat en festivals com: Folk Segovia, Gexo Folk, Festival Internacional de la Sierra (Badajoz), Musicat (Algemesí) i Fira d'espectacles d'arrel tradicional (Manresa), entre altres.

ENTRADA LLIURE